

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Yttrande över förslag till författningsändringar till följd av revidering av EU:s avfallstransportförordning

Förslag till beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att inte lämna några synpunkter till Klimat- och näringslivsdepartementet.

Ärendebeskrivning

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har fått en remiss av Naturvårdsverkets skrivelse med förslag till författningsändringar till följd av revideringen av EU:s avfallstransportförordning. Syftet med den nya förordningen är att stärka kontrollen av gränsöverskridande transporter samt främja cirkulär ekonomi och minska olagliga transporter. Några av de större förändringarna är:

- 1. Digitalisering**
All dokumentation och kommunikation kring avfallstransporter ska ske digitalt via ett EU-gemensamt system.
- 2. Exportrestriktioner**
Från 21 maj 2027 förbjuds export av informationspliktigt avfall till länder utanför EU, om de inte godkänts av EU-kommissionen. Särskilda regler gäller för plastavfall.
- 3. Transport inom EU**
Transport för bortskaffande inom EU förbjuds om inte särskilda villkor är uppfyllda. Tidsgränser införs för hantering av anmälningar.
- 4. Förhandsgodkända anläggningar**
Kraven för att bli en mottagare av avfall under längre tid (upp till tre år) skärps.
- 5. Bekämpning av olagliga transporter**
En EU-övergripande efterlevnadsgrupp inrättas. Kommissionen får befogenheter att övervaka och inspektera avfallsflöden.

Naturvårdverket föreslår att närhets- och självförsörjningsprincipen införs i miljöbalken för att tydliggöra att Sverige ska kunna ta hand om sitt eget avfall. Vidare föreslås att transporter för bortskaffande ska ske till närliggande lämpliga anläggningar och inte påverka Sveriges egna möjligheter att hantera avfall. Ett förbud föreslås för transporter av avfall till eller från Sverige för deponering om det inte finns överenskommelser mellan de nordiska länderna. Undantag från förbudet ska kunna ges vid särskilda skäl, t.ex. kris- eller krigssituationer.

Avgifter för anmälningar om avfallstransporter ändras, med högre avgift för avfall till bortskaffande än till återvinning. Ny avgift införs för ändringar av redan godkänd anmälan. Avgifter föreslås även för ansökan om att bli förhandsgodkänd anläggning samt återtag av olagliga transporter. Digitalisering pågår nu av gränsöverskridande transporter och kommer att påverka framtida avgiftsnivåer. Ett tillägg föreslås som innebär att en anmälan räknas som korrekt ifylld först när avgiften är betald, enligt förslag om att koppla ihop anmälningsförfarandet med kraven i avgiftsförordningen.

Tillsynsansvaret för avfallstransportförordningen föreslås ligga kvar hos Naturvårdsverket och fem utsedda länsstyrelser. Straffsanktioner enligt miljöbalken föreslås kvarstå men vissa överträdelser kan i stället hanteras med miljöstraffsavgift. Det föreslås att även mottagare av avfall kan få ett straffrättsligt ansvar.

Naturvårdsverket föreslår att svenska verksamhetsutövare ska använda de digitala kommunikationssätt som myndigheten anvisar för gränsöverskridande avfallstransporter, med möjlighet till uppdatering när e-tjänsterna är färdiga.

Naturvårdsverket föreslår att det tydliggörs i avfallsförordningen att myndigheten ansvarar för den årliga rapporteringen till EU om avfallsflöden och efterlevnad. Länsstyrelserna ska lämna underlag till Naturvårdsverket, som även får använda uppgifterna för statistik. Förslag ges också om språkval och definitioner i EU-förordningen, samt att Tullverket ska kunna utse särskilda tullkontor efter samråd med Naturvårdsverket.

Konsekvenser av förslagen

- Förslagen tydliggör befintlig praxis och ökar förutsägbarheten för både myndigheter och aktörer.
- Nya och differentierade avgifter införs, vilket innebär lägre kostnader för återvinning och högre för bortskaffande.
- Begränsningar i transporter för bortskaffande kan leda till ökade kostnader för vissa aktörer.
- Förbud mot deponeringstransporter till/från Sverige kan minska efterfrågan på deponering och minska miljö- och hälsorisker.
- Naturvårdsverket får ökad tydlighet i sin handläggning och färre anmälningar om transporter för bortskaffande förväntas.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2025-09-04

Förslag till författningsändringar till följd av revideringen av EU:s avfallstransportförordning (Klimat- och näringslivsdepartementets dnr KN 2025/01589), augusti 2025

Remissmissiv, Naturvårdsverkets skrivelse förslag till författningsändringar till följd av revideringen av EU:s avfallstransportförordning, 2025-08-15

Beredningsansvariga

Nils Gilenstam, Enhetschef

Sabina Sjöström, Miljöinspektör

Beslutet ska skickas till

kn.remissvar@regeringskansliet.se, med ämnesrad i e-postmeddelande, KN2025/01589:
Klimat- och näringslivsdepartementet

Kopia:

kn.cks.remisser@regeringskansliet.se

ksdiarium@umea.se

Nils Gilenstam

Enhetschef Miljöskydd